

बिद्युतीय विजक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४

प्रस्तावना

कर लेखा प्रणालीलाई विश्वसनीय, पारदर्शी एवं व्यवस्थित बनाउन बिद्युतीय उपकरणबाट विजक जारी गर्ने तथा लेखा राख्ने प्रयोजनका लागि प्रयोग हुने उपकरण तथा सफ्टवेयरहरूलाई निश्चित मापदण्ड अनुसार व्यवस्थित गर्नु पर्ने भएकाले आन्तरिक राजस्व विभागबाट मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १४ को उपदफा (५) र दफा १६क को उपदफा (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी बिद्युतीय विजक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४ तयार गरी लागू गरिएको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- क. यस कार्यविधिको नाम "बिद्युतीय विजक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४" रहेको छ ।
- ख. यो कार्यविधि मिति २०७४।०९।१६ देखि लागू हुनेछ ।

परिच्छेद - २

परिभाषा

२. विषय वा प्रसङ्गले अर्का अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

- क. "सफ्टवेयर" भन्नाले बिद्युतीय माध्यम प्रयोग गरी विजक जारी गर्ने वा तत्सम्बन्धी लेखा राख्ने प्रयोजनका लागि प्रयोग गरिएको बिद्युतीय उपकरणमा जडित सफ्टवेयर संस्करण (Software Version) सम्झनुपर्छ ।
- ख. "बिद्युतीय उपकरण" भन्नाले बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्ने वा तत्सम्बन्धी लेखा राख्ने प्रयोजनका लागि प्रयोग गरिने उपकरण सम्झनु पर्दछ । यसले सफ्टवेयर जडित बिलिङ मेशिन, क्यास रजिस्टर, प्वाइन्ट अफ सेल, क्यालकुलेटर वा यस्तै किसिमका सफ्टवेयर जडित अन्य उपकरण समेतलाई जनाउँदछ ।
- ग. "व्यक्ति" भन्नाले स्थायी लेखा नम्बर लिई वा नलिई व्यवसायीक कारोबारमा संलग्न प्राकृतिक व्यक्ति वा कानून बमोजिम दर्ता भएका संस्था, फर्म वा कम्पनी समेत सम्झनुपर्छ ।
- घ. "उत्पादक" भन्नाले बिद्युतीय उपकरण तथा सोमा प्रयोग हुने सफ्टवेयर विकास वा निर्माण गर्ने व्यक्ति सम्झनुपर्छ ।
- ङ. "विभाग" भन्नाले आन्तरिक राजस्व विभाग सम्झनुपर्छ ।
- च. "कार्यालय" भन्नाले ठूला करदाता कार्यालय, आन्तरिक राजस्व कार्यालय र करदाता सेवा कार्यालय सम्झनुपर्छ ।
- छ. "वितरक" भन्नाले उत्पादकबाट उत्पादित उपकरण तथा सफ्टवेयर बिक्री वा वितरणको अनुमति प्राप्त व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।
- ज. "सूचना प्रविधि अधिकृत" भन्नाले विभाग वा अन्तरगतका कार्यालयमा कार्यरत सूचना प्रविधि अधिकृत, सूचना संरक्षण अधिकृत, कम्प्युटर ईन्जिनियर, कम्प्युटर अधिकृत, सूचना प्रविधि निर्देशक वा सूचना प्रविधि विज्ञ सम्झनुपर्छ ।
- झ. "कागजात" भन्नाले सफ्टवेयर सेटअप फाइल (Software Setup File), रिक्वायरमेन्ट डकुमेन्ट (Requirement Document), डिजाइन डकुमेन्ट (Design Document), युजर म्यानुअल (User manual), सिस्टम आर्किटेक्चर (System Architecture) आदि सम्झनुपर्छ ।

- ज. “फ्रन्ट इन्ड (Front end)” भन्नाले सफ्टवेयरमा प्रयोगकर्ताले तथ्याङ्क प्रविष्टी तथा अन्य विवरण भर्ने, भण्डारण गर्ने, रिपोर्ट निकाल्ने तथा छपाइ गर्ने भाग सम्झनुपर्छ ।
- ट. “ब्याक इन्ड (Back End)” भन्नाले सफ्टवेयर प्रयोगकर्ताले प्रत्यक्ष नदेख्ने सफ्टवेयरको कोड फाइल तथा प्रविष्टी भएका डाटा भण्डारण हुने डाटावेस सम्झनुपर्छ ।
- ठ. केन्द्रीय विजक अनुगमन प्रणाली (CBMS) भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्ने अनुमति लिएका व्यक्तिहरुको विजक सम्बन्धी गतिविधिहरुको निरन्तर रूपमा अनुगमन गर्न आन्तरिक राजस्व विभागले तयार गरेको केन्द्रीय विजक अनुगमन प्रणाली (Central Billing Monitoring System) सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद -३

प्रमाणिकरण तथा अनुमति सम्बन्धी व्यवस्था

३. उपकरण तथा सफ्टवेयर मापदण्डको प्रमाणिकरण सम्बन्धी व्यवस्था :

- क. बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्ने व्यक्तिले विभागबाट प्रमाणिकरण गरिएको बिद्युतीय उपकरण तथा सफ्टवेयर मात्र प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।
- ख. बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्न प्रयोग गरिने बिद्युतीय उपकरण तथा सफ्टवेयर प्रमाणिकरण गर्नको लागि उपकरण वा सफ्टवेयरको उत्पादन स्वदेशमा भएको भए सोको उत्पादक, बिदेशबाट आयातित भए सोको आधिकारिक बितरकले आफ्नो उपकरण वा सफ्टवेयरमा परिच्छेद ४ मा उल्लेख भए बमोजिमका मापदण्डहरु पुरा भएको भनी स्वयंले प्रमाणित गरी विभागमा प्रमाणिकरणका लागि अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- ग. खण्ड (ख) बमोजिम निवेदन पर्न आएमा विभागले बिद्युतीय उपकरण तथा सफ्टवेयरमा परिच्छेद ४ बमोजिमको मापदण्डहरु पुरा भए नभएको बिषयमा प्राविधिक रूपले परीक्षण गर्नु पर्नेछ ।
- घ. खण्ड (ग) बमोजिमको प्राविधिक परीक्षणबाट परिच्छेद ४ बमोजिमको मापदण्डहरु पुरा गरेको पाईएमा उक्त बिद्युतीय उपकरण वा सफ्टवेयरलाई विभागले प्रमाणिकरण गरी अनुसूची— २ बमोजिमको प्रमाणिकरण पत्र प्रदान गर्नेछ ।
- ड. प्रमाणिकरणको लागि पेश भएको बिद्युतीय उपकरण वा सफ्टवेयरमा यसै कार्यविधिको परिच्छेद ४ मा उल्लेख भए बमोजिमका मापदण्डहरु पुरा भएको प्रत्याभूति दिलाउने कर्तव्य निवेदक स्वयंको हुनेछ ।
- च. यो कार्यविधि जारी हुनु भन्दा अघि “कम्प्युटर विजक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७१” बमोजिम विभागबाट प्रमाणिकरण भएका सफ्टवेयरमा समेत यो कार्यविधि जारी भएको मितिले तीन महिना भित्र परिच्छेद ४ बमोजिमको मापदण्डहरु पुरा गरी पुनः प्रमाणिकरण गराउनु पर्नेछ ।

४. विजक जारी गर्ने अनुमति सम्बन्धी व्यवस्था :

- क. कारोबारको सिलसिलामा बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्न चाहने व्यक्तिले सो माध्यमबाट विजक जारी गर्नु पूर्व सम्बन्धित कार्यालयबाट अनुमति लिनुपर्नेछ । कसैले अनुमति प्राप्त नगरी बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गरेको पाईएमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही हुनेछ ।
- ख. खण्ड (क) बमोजिम बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्न चाहने व्यक्तिले अनुमतिको लागि अनुसूची ३ बमोजिमको ढाँचामा सो अनुसूचि उल्लेख भएका कागजातहरु समेत संलग्न गरी सम्बन्धित कार्यालयमा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

- ग. खण्ड (ख) बमोजिम कुनै व्यक्तिको निवेदन पर्न आएमा कार्यालय प्रमुखले सूचना प्रविधि अधिकृतबाट प्रस्तावित बिद्युतीय उपकरण तथा सफ्टवेयर विभागबाट प्रमाणिकरण भए नभएको साथै अनुसूची ३ बमोजिमका शर्तहरू पुरा गरे नगरेको विषयमा प्रतिवेदन लिनु पर्नेछ ।
- घ. निवेदनसाथ संलग्न कागजात तथा सूचना प्रविधि अधिकृतबाट प्राप्त प्राविधिक प्रतिवेदन समेतको आधारमा निवेदकले यस कार्यविधि अनुसारको मापदण्डहरू पुरा गरेको पाईएमा कार्यालय प्रमुखले अनुसूची— ४ बमोजिम बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्ने अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने निर्णय गर्नेछ ।
- ङ. खण्ड (घ) बमोजिम निर्णय गर्दा Cloud Base Computing System प्रयोग गर्ने ब्यक्ति तथा विभागले सूचना जारी गरी तोकेका अन्य व्यक्तिको हकमा बिद्युतीय माध्यमबाट जारी गर्ने विजक सम्बन्धी तथ्यांक विजक जारी गर्दाकै बखत विभागको केन्द्रीय विजक अनुगमन प्रणाली (CBMS) मा प्रयोग गरिएको केन्द्रीय सर्भरमा पठाउने व्यवस्था सुनिश्चित भएको यकिन गर्नुपर्नेछ ।
- च. खण्ड (घ) बमोजिम कार्यालय प्रमुखले अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने निर्णय गरे पश्चात कार्यालयबाट निवेदकलाई बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्ने अनुमतिपत्र प्रदान गर्नुपर्नेछ ।
- छ. कार्यालय तथा कार्यालयबाट खटिई आउने सूचना प्रविधि अधिकृतलाई बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्न प्रयोग गर्ने उपकरण तथा सफ्टवेयर एव सोको संचालन प्रणालीको सन्दर्भमा कार्यविधिमा उल्लेख भएका मापदण्डहरू पुरा भएको प्रत्याभूति दिलाउने कर्तव्य निवेदक स्वयंको हुनेछ ।
- ज. यो कार्यविधि जारी हुनु भन्दा अघि “कम्प्युटर विजक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७१” बमोजिम कम्प्युटरको माध्यमबाट विजक जारी गर्न कार्यालयबाट अनुमति लिई सकेका ब्यक्तिहरूले समेत विभागले सूचना जारी गरी तोकेको मिति भित्र यस कार्यविधि बमोजिमका मापदण्डहरू पुरा गरी बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्न पुनः अनुमति लिनु पर्नेछ ।

परिच्छेद -४

बिद्युतीय उपकरण तथा सफ्टवेयर सम्बन्धी मापदण्ड

५. उपकरणको मापदण्ड : बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्नको निमित्त प्रयोग गरिने उपकरण करदाता स्वयंबाट उत्पादित वा अरुबाट उत्पादित वा आयातित जुनसुकै किसिमको हुन सक्नेछ । तर उक्त उपकरणमा देहाय बमोजिमका मापदण्डहरू पुरा भएको हुनु पर्नेछ ।
- क. बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्नको निमित्त प्रयोग गरिने उपकरणबाट प्रशोधित तथ्यांक सोहि उपकरणमा रहेको सफ्टवेयरमा स्वतः भण्डारण हुने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ र सोमा विभागको पहुंच रहने व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।
- ख. उपकरणका साथ उत्पादकको नाम, बितरकको नाम, निजहरूको सम्पर्क ठेगाना, उत्पादन मिति तथा प्रयोग अवधि भए सो समेतको विवरण संलग्न भएको हुनुपर्नेछ ।
- ग. उपकरणको युजर म्यानुअल (User Manual) नेपाली वा अंग्रेजी भाषामा छुपाइ गरिएको वा सफ्टवेयर फाइलको रूपमा तयार गरी राखिएको हुनुपर्नेछ ।
- घ. उपकरणमा जडित विजक सम्बन्धी सफ्टवेयरमा यसै कार्यविधिको दफा ६ बमोजिमको मापदण्ड समेत पुरा भएको हुनु पर्नेछ ।
- ङ. उपकरणमा प्रयोग गरिने सफ्टवेयर, डाटावेस तथा सिस्टम आर्किटेक्चर (System Architecture) को विषयमा अवस्था अनुसार विभागले थप स्पष्टताको माग गर्नसक्नेछ ।

६. सफ्टवेयरको मापदण्ड : विद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्नको निमित्त प्रयोग गरिने सफ्टवेयर करदाता स्वयंबाट उत्पादित वा अरुबाट उत्पादित वा आयातित जुनसुकै किसिमको हुन सक्नेछ। तर उक्त सफ्टवेयरमा देहाय बमोजिमका मापदण्डहरू पुरा भएको हुनु पर्नेछ ।

- क. सफ्टवेयर अनिवार्य रूपमा डाटावेस म्यानेजमेन्ट सिष्टम (Database Management System) मा आधारित हुनु पर्नेछ । सो डाटावेस म्यानेजमेन्ट सिष्टमले आधारभूत रूपमा स्ट्रक्चर्ड क्वेरी ल्यांग्वेज (Structured Query Language) मा लेखिएको क्वेरी (Query) प्रशोधन गर्न सक्ने हुनुपर्दछ ।
- ख. डाटावेसमा एक पटक प्रविष्ट भैसकेका तथ्याङ्क मेट्न नमिल्ने गरी व्यवस्था गरेको हुनुपर्नेछ ।
- ग. डाटावेसमा गरिएका सम्पूर्ण कार्यको स्वचालित रूपमा विवरण राख्ने व्यवस्था गरिएको लग आर्काइभ इन्याबल्ड (Log Achieve Enabled) हुनु पर्नेछ । डाटावेसमा प्रविष्ट गरिएका तथ्याङ्कको व्याकअप (Backup) गरेर राख्ने र आवश्यक परेको अवस्थामा रिक्भर (Recovery) गर्न सक्ने व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।
- घ. डाटावेसमा राखिएका हरेक रेकर्डमा सोको प्रविष्टि मिति, समय, रेकर्डको प्रभावग्राहिता तथा प्रयोगकर्ताको पहिचान सम्बन्धी जानकारी हुनुपर्नेछ ।
- ङ. डाटावेसमा हरेक आर्थिक वर्षमा सिलसिलेवार रूपमा विजकसंख्या जारी गर्ने गरी अनुसूची—५ बमोजिम एट्रिब्यूट (Attribute) भएको टेबल (Table) वा म्याटरिएलाइज्ड भ्यू (Materialized View) को साथै सो विवरण हेर्न र छपाइ गर्न मिल्ने गरी रिपोर्टको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।
- च. फ्रन्ट इन्ड एप्लिकेशन (Front End Application) द्वारा एक आर्थिक वर्षमा सिलसिलेवार विजक नम्बर भएको विजक एकपटक मात्र छपाइ गर्न मिल्ने गरी व्यवस्था गरिएको हुनु पर्नेछ । कुनै कारणवश उक्त विजकको प्रतिलिपि पुनः छपाइ गर्नु परेमा विजकमा “प्रतिलिपि” वा "Copy of Original" भन्ने वाक्यांश प्रष्ट देखिने गरी विजक छपाइ हुनुपर्नेछ । यसरी प्रतिलिपि छपाइ गरेको कुनै पनि विजक कति पटक छपाइ भएको हो सो संख्या समेत विजकमै उल्लेख हुनुको साथै सो तथ्याङ्क भण्डारण हुने र सो सम्बन्धी तथ्याङ्क अनुसन्धानको क्रममा हेर्न मिल्ने समेत व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।
- छ. खण्ड (च) बमोजिम छपाइ हुने विजकमा आवश्यकता अनुसार मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन २०५२, आयकर ऐन २०५८, अन्तःशुल्क ऐन २०५८ लगायत शिक्षा सेवा शुल्क तथा स्वास्थ्य सेवा कर संग सम्बन्धित प्रचलित ऐन बमोजिमका प्रावधानहरू पुरा भएको हुनुपर्नेछ र सो विजक सम्बन्धित ऐनले तोकेको ढाँचामा हुनुपर्नेछ ।
- ज. जारी गरिसकेको विजक कुनै कारणवश रद्द गर्नु परेमा सोको कारण जनाई रद्द गर्न सक्ने प्रावधान राख्न सकिनेछ । यसरी विजक रद्द गर्दा सोको विवरण मास्टर विल (अनुसूची ५) मा समेत अद्यावधिक हुनुपर्नेछ । यसरी रद्द गरिएका विजक सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरण हेर्न तथा छपाइ गर्न सकिने गरी रिपोर्टको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।
- झ. फ्रन्ट इन्ड एप्लिकेशन (Front End Application) मा विजक तथा बिक्री सम्बन्धी विवरण अनुसूची ६ मा तोकेको ढाँचामा हेर्न र छपाइ गर्न सक्ने व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।
- ञ. फ्रन्ट इन्ड एप्लिकेशन (Front End Application) मा प्रत्येक प्रयोगकर्ताले गरेको कार्यको अडिट ट्रेल रिपोर्ट/एक्टिभिटी लग (Audit Trail Report/ Activity log हेर्न र छपाइ गर्न सक्ने व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।
- ट. सफ्टवेयरमा प्रविष्ट भैसकेका कुनै पनि तथ्याङ्क मेट्न नसकिने हुनुपर्नेछ । कुनै कारणवश हुने गलतिहरू सच्याउनका लागि फ्रन्ट इन्ड एप्लिकेशन (Front End Application) मा रेकर्डको प्रभावग्राहिता अन्त्य गरी नयाँ अभिलेख राख्ने व्यवस्था हुनु पर्नेछ । यसरी सच्याइएका रेकर्डहरूको छुट्टै रिपोर्ट समेत हेर्ने तथा छपाइ गर्ने व्यवस्था सफ्टवेयरमा मिलाइएको हुनुपर्नेछ ।
- ठ. सफ्टवेयर को डाटावेस मा भएका विभिन्न तालिकाहरू (Table) एक्सेल (Excel) वा एक्सएमएल (XML) तथा पिडिएफ (PDF Format) फरम्याट मा फ्रन्ट इन्ड एप्लिकेशन (Front End Application) बाट एक्सपोर्ट वा डाउनलोड (Export or Download) गर्न मिल्ने हुनुपर्नेछ ।

- ड. फ्रन्ट इन्ड एप्लिकेसनमा निश्चित प्रकारको आधिकारिक प्रयोगकर्ता (Authorized User) प्रयोग गरी डाटावेस तथा लग आर्काइभ (Log Archive) को ब्याकअप (Backup) गरेर राख्ने व्यवस्था मिलाइएको हुनु पर्नेछ ।
- ढ. सफ्टवेयरको युजर म्यानुअल (User manual) नेपाली वा अंग्रेजी भाषामा छपाइ गरिएको र सफ्टवेयरमै हेल्प (Help) फाइलको रूपमा समेत राखिएको हुनुपर्नेछ ।
- ण. सफ्टवेयर Web service/Web-API मार्फत विभागको केन्द्रीय विजक अनुगमन प्रणाली (CBMS) मा प्रयोग गरिएको केन्द्रीय सर्भरमा तथ्यांक भण्डारण गर्न सक्ने गरी तयार भएको हुनु पर्नेछ ।

७. **Cloud Base Computing** सम्बन्धी मापदण्ड : विद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्नको निमित्त प्रयोग गरिने उपकरण बाहेक अन्यत्र मूल सर्भर (Central Server) राखी सोही सर्भरबाट दफा ६ बमोजिमका मापदण्ड पुरा भएका विजक सम्बन्धी सफ्टवेयरमा तथ्याङ्क भण्डारण हुनेगरी विजक जारी गर्नुपर्ने भएमा देहाय बमोजिमका मापदण्डहरू पुरा भएको हुनु पर्नेछ ।

क. आफ्नै स्वामित्वमा रहेको मूल सर्भर (Central Server) मार्फत विजक सम्बन्धी सफ्टवेयर प्रयोग तथा तथ्याङ्क भण्डारण हुनेगरी विजक जारी गर्नुपर्ने भएमा देहाय बमोजिम हुनुपर्नेछ ।

१) सो मूल सर्भर नेपाल राज्य भित्र रहनु पर्ने र त्यस्तो स्थानको बिषयमा विभाग तथा सम्बन्धित कार्यालयलाई पूर्व जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

२) सो मूल सर्भरमा विभाग तथा सम्बन्धित कार्यालयको पहुंच रहने व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

ख. अन्य व्यक्तिको स्वामित्वमा रहेको सर्भर (Central Server) भाडामा लिई वा सो सम्बन्धी सेवा मात्र लिई विजक सम्बन्धी सफ्टवेयर प्रयोग तथा तथ्याङ्क भण्डारण हुनेगरी विजक जारी गर्नुपर्ने भएमा देहाय बमोजिम हुनुपर्नेछ ।

१) सर्भर संचालन गर्ने व्यक्ति समेत नेपालमा दर्ता रहेको हुनुपर्नेछ ।

२) सर्भर नेपाल राज्य भित्र रहेको र त्यस्तो स्थानको बिषयमा विभाग तथा सम्बन्धित कार्यालयलाई पूर्व जानकारी गराएको हुनुपर्नेछ ।

३) सर्भरमा विभाग तथा सम्बन्धित कार्यालयको पहुंच रहने व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

४) सर्भर Multi-Tenancy Architecture मा आधारित हुनुपर्नेछ अर्थात कुनै एक व्यक्तिको तथ्यांक अर्को व्यक्तिको तथ्यांकसंग नमिसिने गरी अलग अलग भण्डारण हुनुपर्नेछ ।

५) सफ्टवेयर उत्पादक/वितरक, सर्भर संचालन गर्ने व्यक्ति र विजक जारी गर्ने व्यक्ति बिच तथ्यांक भण्डारण तथा सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्था खुल्ने गरी अनुसूची ७ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता भएको हुनुपर्ने र सो सम्झौताको प्रति विभाग तथा सम्बन्धित कार्यालयमा समेत बुझाएको हुनुपर्ने ।

ग. बहुराष्ट्रिय कम्पनि (Multinational Companies) हरुको हकमा देश बाहिर मूल सर्भर (Central Server) राखी सोही सर्भरबाट विजक सम्बन्धी सफ्टवेयर प्रयोग तथा तथ्याङ्क भण्डारण हुनेगरी विजक जारी गर्नुपर्ने भएमा देहाय बमोजिम हुनुपर्नेछ ।

१) त्यस्ता व्यक्तिले आफ्ना विजक सम्बन्धी गतिविधिहरू विजक जारी गर्दाकै बखत छुट्टै अडिट लग सर्भर (Audit Log Server) मा स्वतः भण्डारण हुने व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

२) खण्ड (१) बमोजिमको अडिट लग सर्भर (Audit Log Server) नेपाल राज्य भित्र रहनु पर्ने र त्यस्तो स्थानको बिषयमा विभाग तथा सम्बन्धित कार्यालयलाई पूर्व जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

३) सो सर्भरमा विभाग तथा सम्बन्धित कार्यालयको पहुंच रहने व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

परिच्छेद - ५

संचालन सम्बन्धी व्यवस्था

८. विजक जारी गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था:

- क. बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्ने अनुमति प्राप्त व्यक्तिले आफ्नो हरेक कारोबारमा अनुमति प्राप्त बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्नुपर्नेछ ।
- ख. कुनै व्यक्तिलाई खण्ड (क) बमोजिम विजक जारी गर्न सक्ने अवस्था बिद्यमान नरहेमा निजले कार्यालयको पूर्व स्वीकृती लिएर मात्र अन्य माध्यमबाट विजक जारी गर्न सक्नेछ ।
- ग. विभागबाट तोकिएका करदाताहरूले बिद्युतीय माध्यमबाट जारी गरेका विजक सम्बन्धी तथ्यांक विजक जारी गर्दाकै बखत विभागको केन्द्रीय विजक अनुगमन प्रणाली (CBMS) मा प्रयोग गरिएको केन्द्रीय सर्भरमा पठाउने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।
- घ. बिद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्न अनुमति प्राप्त व्यक्तिले अनिवार्य रूपमा हरेक आर्थिक वर्षको डाटावेस (Database) र लग (log) को व्याकअप (Backup) राख्नुपर्नेछ । सो व्याकअप कारोबारको लेखा सुरक्षित राख्नुपर्ने अवधिसम्म सुरक्षित राख्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद - ६

बिबिध

९. विजक प्रणालीको अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था:

- क. विभागले यस कार्यविधि बमोजिम कुनै पनि व्यक्तिले प्रयोग गरेको बिद्युतीय विजक प्रणालीलाई विभागमा रहेको केन्द्रीय विजक अनुगमन प्रणाली (CBMS) संग आवद्ध गरी बिद्युतीय विजक प्रणालीमा भएका गतिविधिहरूको निरन्तर रूपमा अनुगमन गर्न सक्नेछ ।
- ख. खण्ड (क) मा उल्लेख भएदेखि बाहेक विभाग वा कार्यालयले करदाताले प्रयोग गरेको बिद्युतीय विजक प्रणाली, सोमा प्रयोग गरिएको उपकरण तथा सफ्टवेयर एप्लिकेशनको सम्बन्धमा जुनसुकै समयमा अनुगमन तथा परीक्षण गर्न वा गराउन सक्नेछ र यस क्रममा विभाग वा कार्यालयले सम्बन्धित उत्पादक, वितरक वा यस सम्बन्धी सेवा प्रदायकको समेत अनुगमन गर्न वा गराउन सक्नेछ ।
- ग. खण्ड (क) तथा (ख) बमोजिम अनुगमन तथा परीक्षण गर्दा आवश्यक कागजात, प्रविधि तथा उपकरणको व्यवस्था साथै प्राविधिक जनशक्ति लगायत परिक्षण सम्बन्धी अन्य आवश्यक सहयोग समेत निजहरूले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- घ. अनुगमनका क्रममा उत्पादक वा वितरक वा प्रयोगकर्ता वा सेवा प्रदायकको तर्फबाट बिद्युतीय विजक प्रणालीको निर्माण, संचालन तथा व्यवस्थापनका सम्बन्धमा यस कार्यविधि वा अनुमतिपत्र साथ तोकिएका शर्तहरूको प्रतिकुल हुने कुनै कार्य भए गरेको पाइएमा सम्बन्धित ऐन तथा नियमावली बमोजिम कारवाही हुनेछ ।

१०. खारेजी र बचाउ:

- क. कार्यविधिमा लेखिएका विषयहरू सम्बन्धीत ऐन तथा नियमावलीसंग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछ ।
- ख. यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अड्काउ आएमा विभागले त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन वा यस कार्यविधिको संशोधन वा व्याख्या गर्न सक्नेछ ।
- ग. कम्प्युटरबाट विजक जारी गर्ने सम्बन्धमा यस अघि विभागबाट जारी गरिएका परिपत्र तथा “कम्प्युटर विजक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७१” खारेज गरिएको छ । “कम्प्युटर विजक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७१” अनुसार भए गरेका सम्पूर्ण काम कारवाहि यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

अनुसूची -१
(कार्यविधिको दफा ३ (ख) संग सम्बन्धित)

श्रीमान् महानिर्देशकज्यू
आन्तरिक राजस्व विभाग
लाजिम्पाट, काठमाण्डौ ।

मैले / हामीले देहायमा उल्लिखित बिद्युतीय विजक उपकरण/ सफ्टवेयर प्रमाणीकरण गर्नका लागि देहायका कागजात, विवरण, सामग्री र दस्तुर संलग्न राखी यो निवेदन पेश गरेको छु/छौं।

१ उपकरण/सफ्टवेयरको उत्पादक/बितरक सम्बन्धी विवरण

क. उत्पादक

ख. बितरकको नाम :

ग उत्पादक / बितरकको स्थायी लेखा नम्बर :

घ ठेगाना :

२ उपकरण सम्बन्धी विवरण

Name of Equipment	Brand Name	Model No
Country of Origin	Date of Manufacturing	Name of Inbuilt Billing Software
Front End Technology		Back End Technology

३ सफ्टवेयर सम्बन्धी विवरण

Name of Software	Software Version	Application Brief
Country of Origin	Front End Technology	Back End Technology

४ सम्लग्न कागजात :

क) उपकरण/सफ्टवेयर सम्बन्धी

बिवरण	कागजात सलग्न गरेको /नगरेको
क. उपकरणको Specification	

ख उपकरण तथा सफ्टवेयर User Manual	
ग. डाटा संशोधन गरे/नगरेको विश्वसनीयता सुनिश्चित गर्नका लागि अपनाइएको विधि	
घ. डाटा ब्याकअप तथा रिक्भरी (Backup /Recovery) को व्यवस्था	
ड. System Architecture Detail	

ख अन्य आवश्यक कागजातहरु:

निवेदन फारम साथ संलग्न गर्नुपर्ने आवश्यक कागजात एवं सामग्रीहरु	कागजात एवं सामग्रीहरु संलग्न गरेको /नगरेको
क) स्थायी लेखा नम्बर प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि	
ख) कम्पनी वा फर्म दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि	
ग) Pen Drive मा सफ्टवेयरको आधिकारीक Setup file	
घ) Pen Drive मा २० बटा विजकको नमुना (sample) डाटा Excel File मा भरी पेश गर्ने	

उपकरण / सफ्टवेयर सँग सम्बन्धीत माथी उल्लिखित विवरणहरु सही छन्। यस उपकरण / सफ्टवेयरमा बिद्युतीय विजक सम्बन्धी कार्यविधि २०७४ को परिच्छेद ४ मा उल्लिखित सम्पूर्ण मापदण्डहरु पुरा भएको व्यहोरा प्रमाणित गर्दछु । फरक परेमा प्रचलित कानून बमोजिम सहंला बुझौंला ।

दस्तखत

मिति

छाप

निवेदकको नाम:

पद

कम्पनी / फर्मको नाम

स्थायी लेखा नं. :

ठेगाना :

इमेल :

टेलिफोन नं. :

मोबाइल नं. :

वेबसाइट :

अनुसूची —२
(कार्यविधिको दफा ३(घ) संग सम्बन्धित)
नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग
बिद्युतीय उपकरण/सफ्टवेयर विजक प्रमाणीकरण
प्रमाण पत्र

प्रमाणीकरण नं

मिति:

श्री.....

स्थायी लेखा नं.

तपाईंले मिति मा बिद्युतीय विजक जारी गर्ने प्रयोजनका लागि उपकरण/सफ्टवेयर प्रमाणिकरणको निमित्त दिनु भएको निवेदन उपर कार्यवाही हुँदा मिति को निर्णयानुसार उक्त उपकरण/सफ्टवेयर प्रमाणिकरण गरि यो प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको छ ।

१ प्रमाणीकरण गरिएको उपकरण/सफ्टवेयरको उत्पादक/बितरक सम्बन्धी विवरण

क. उत्पादक M

ख. बितरकको नाम :

ग उत्पादक / बितरकको स्थायी लेखा नम्बर :

घ ठेगाना :

२ प्रमाणीकरण गरिएको उपकरण सम्बन्धी विवरण

Name of Equipment	Brand Name	Model No
Country of Origin	Date of Manufacturing	Name of Inbuilt Billing Software
Front End Technology		Back End Technology

३ प्रमाणीकरण गरिएको सफ्टवेयर सम्बन्धी विवरण

Name of Software	Software Version	Application Brief
Country of Origin	Front End Technology	Back End Technology

दस्तखतः

नामः

पदः

मितिः

अनुसूची —३
(कार्यविधिको दफा ४(ख) संग सम्बन्धित)

श्री, कार्यालय

..... ।

मैले/हामीले आन्तरिक राजस्व विभागबाट प्रमाणिकरण गरिएको देहायमा उल्लिखित विद्युतीय विजक सम्बन्धी उपकरण /सफ्टवेयर मेरो /हाम्रोस्थित मूख्य कार्यालय / शाखा कार्यालयमा प्रयोग गर्नका लागि देहायका कागजात, विवरण र सामग्री संलग्न राखी यो निवेदन पेश गरेको छु/छौं ।

१ प्रमाणीकरण गरिएको उपकरण/सफ्टवेयरको उत्पादक/बितरक सम्बन्धी विवरण

क. उत्पादक :

ख. बितरकको नाम :

ग उत्पादक / बितरकको स्थायी लेखा नम्बर :

घ ठेगाना :

२ प्रमाणीकरण गरिएको उपकरण सम्बन्धी विवरण

Name of Equipment	Brand Name	Model No /Serial No
Country of Origin	Date of Manufacturing	Name of Inbuilt Billing Software
Front End Technology		Back End Technology
Approval No.		Approval Date

(प्रमाणीकरण गरिएको उपकरणको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि सम्लग्न गर्नु पर्ने)

३ प्रमाणीकरण गरिएको सफ्टवेयर सम्बन्धी विवरण

Name of Software	Software Version	Application Brief
Country of Origin	Front End Technology	Back End Technology
Approval No.		Approval Date

(प्रमाणीकरण गरिएको सफ्टवेयरको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि सम्लग्न गर्नु पर्ने)

४. सर्भर सम्बन्धी विवरण:

सि.नं.	सर्भरको नाम	सर्भर रहने स्थान

५. टर्मिनल्स/कम्प्युटर/टेलरको संख्या:

माथी उल्लिखित विवरणहरू सही छन्। यस उपकरण / सफ्टवेयर मार्फत विजक जारी गर्दा सम्बन्धित ऐन नियमावली तथा बिद्युतीय विजक सम्बन्धी कार्यविधि २०७४ को सम्पूर्ण प्रावधानहरू पुरा गरिएको व्यहोरा अनुरोध समेत अनुरोध छ । फरक परेमा प्रचलित कानून बमोजिम सहुंला बुझाँउला ।

दस्तखत

मिति

छाप

निवेदकको नाम:

पद

कम्पनी / फर्मको नाम

स्थायी लेखा नं. :

ठेगाना :

इमेल :

टेलिफोन नं. :

मोबाइल नं. :

वेवसाइट :

अनुसूची —४
(कार्यविधिको दफा ४(घ) अनुसार)

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग
..... कार्यालय,..... ।
बिद्युतीय विजक जारी गर्ने अनुमतिपत्र

श्री

स्थायी लेखा नं.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

तपाईंले मिति मा बिद्युतीय विजक जारी गर्ने अनुमति पाउँ भनी दिएको निवेदन उपर कार्यवाही हुँदा मिति को निर्णयानुसार त्यस फर्मकोस्थित मुख्य कार्यालय / शाखा कार्यालयमा बिद्युतीय विजक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४ मा उल्लिखित शर्तहरू पालना गर्ने गरी बिद्युतीय विजक जारी गर्न यो अनुमति पत्र प्रदान गरिएको छ ।

१ प्रयोग गरिने उपकरण/सफ्टवेयरको उत्पादक/बितरक सम्बन्धी विवरण

क. उत्पादक :

ख. बितरकको नाम :

ग उत्पादक / बितरकको स्थायी लेखा नम्बर :

घ ठेगाना :

२ प्रयोग गरिने उपकरण सम्बन्धी विवरण

Name of Equipment	Brand Name	Model No
Country of Origin	Date of Manufacturing	Name of Inbuilt Billing Software
Front End Technology		Back End Technology

३ प्रयोग गरिने सफ्टवेयर सम्बन्धी विवरण

Name of Software	Software Version	Application Brief
Country of Origin	Front End Technology	Back End Technology

दस्तखतः

नामः

पदः

मितिः

अनुसूची —५

(कार्यविधिको दफा ६(ड.) संग सम्बन्धित)

डाटाबेसमा हरेक आ.व.मा सिलसिलेवार रूपमा विजकसंख्या जारी गर्ने गरी निम्न बमोजिमको एट्रिब्यूट (attribute) भएको टेबल (Table) वा म्याटरिएलाइज्ड भ्यू (Materialized View) को साथै हेर्न र छपाई गर्न मिल्ने गरी रिपोर्टको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

Field
Fiscal Year
Bill_no
Customer_name
Customer_Pan
Bill_Date
Amount
Discount
Taxable_Amount
Tax_Amount
Total_Amount
Sync with IRD
IS_Bill_Printed
Is_bill_Active
Printed_Time
Entered_By
Printed_by
Is_realtime

अनुसूची —६

(कार्यविधिको दफा ६(झ) संग सम्बन्धित)

बिद्युतीय विजक सफ्टवेयरमा फ्रन्ट इन्ड एप्लिकेशन (Front End Application) मा विजक तथा बिक्री सम्बन्धी विवरण देहायका ढाँचामा भएको हुनु पर्ने छ ।

१. विजक सम्बन्धी विवरण

क. मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको हकमा : **Format of Tax Issuance**

Tax Invoice

Bill Number:

Seller's PAN :

Seller's Name:

Address:

Purchaser's Name:

Address:

Purchaser's PAN :

Transactions Date:

Invoice Issue Date:

Method of payment: Cash /Cheque / Creditor/ other

S.No.	Details	Quantity	Per Unit	Total
			Amount (Rs)	Amount (Rs)
		Discount %		
		Taxable Amount		
		VAT 13 %		
		Total		

(In words :)

.....

Authorized Signature

Abbreviated Tax Invoice

Bill Number:

Seller's PAN :

Seller's Name:

Address:

Purchaser's Name:

Address:

Purchaser's PAN :

Transactions Date:

Invoice Issue Date:

Method of payment: Cash /Cheque / Creditor/ other

S.No.	Details	Quantity	Per Unit	Total
			Amount (Rs)	Amount (Rs)

		Discount %	
		Taxable Amount	
		Total	

(In words :)

.....

Authorized Signature

ख. शिक्षा सेवा शुल्कको प्रयोजनका लागि दर्ता भएकाको हकमा

Invoice

Bill Number:
School/College PAN :
School/College Name:
Address:
Name of Student :
Roll No :
Account No :

Transactions Date:
Invoice Issue Date:

Class :

Method of payment: Cash /Cheque / Creditor/ other

S.No.	Free Descriptions	Non Taxable Fee Amount (Rs)	Taxable Fee Amount (Rs)	Total Fee Amount (Rs)
	Discount %			
	Taxable Amount			
	Education Service Fee 1 %			
	Total Amount			

(In words :)

.....
Authorized By

ग. स्वास्थ्य सेवा करमा दर्ता भएको हकमा :

Invoice

Bill Number:
Service Provider PAN :
Service Provider Name :
Address:
Name of Patient:
Address:
Purchaser's PAN :

Transactions Date:
Invoice Issue Date:

Method of payment: Cash /Cheque / Creditor/ other

S.No.	Description	Detail	Total Fee Amount (Rs)

	Discount %		
	Taxable Amount		
	Health Service Tax 5 %		
	Total Amount		

(In words :)

.....
Authorized By

घ. आयकरमा मात्र दर्ता भएको हकमा :

Invoice

Bill Number:
Seller's PAN :
Seller's Name:
Address:
Purchaser's Name:
Address:
Purchaser's PAN :

Transactions Date:
Invoice Issue Date:

Method of payment: Cash /Cheque / Creditor/ other

S.No.	Details	Quantity	Per Unit Amount (Rs)	Total Amount (Rs)
		Discount %		
		Total		

(In words :)

.....
Authorized Signature

२ विक्री सम्बन्धी विवरणको ढाँचा :

क. मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको हकमा :

Sales Book

Name of Firm :

PAN :

Duration of Sales: Month.....Year.....

Invoice				Total Sales	Non Taxable Sales	Export Sales	Discount	Taxable Sales	
Date	Bill No	Buyer's Name	Buyer's PAN Number					Amount	Tax(Rs)
Total amount									

ख. शिक्षा सेवा शुल्कको प्रयोजनका लागि दर्ता भएकाको हकमा

Fee Book

Name of School/College :

School/College PAN:

Duration of Sales: Month.....Year.....

Invoice					Total Fee	Discount	Tax Exempt Fee	Taxable Fee		Total Amount
Date	Bill No	Student's Name	Class	Roll No				Amount	Tax(Rs)	
Total amount										

.....
Authorized Signature of School/College

ग. स्वास्थ्य सेवा करमा दर्ता भएको हकमा :

Sales Books

Name of Service Provider :

Taxpayers PAN :

Duration of Sales: Month.....Year.....

Invoice				Total Amount	Discount	Taxable Sales	
Date	Bill No	Patient's Name	Patient's PAN Number			Amount	Tax(Rs)
Total amount							

नोट : माथि उल्लिखित ढाँचामा भएको सूचनाहरूको अतिरिक्त प्रयोगकर्ताको आवश्यकता बमोजिम अन्य थप सूचनाहरू राख्न यस कार्यविधिले बाधा पुऱ्याएको मानिनेछैन ।

(कार्यविधिको दफा ७(ख)(५) संग सम्बन्धित)

सम्झौता पत्र

बिद्युतीय विजक सम्बन्धी कार्यविधिको दफा ७(ख)(५) को प्रयोजनको लागि हामी सर्भर सम्बन्धी सेवा सन्चालनमा संलग्न तपसिल बमोजिमका व्यक्तिहरु बिच सर्भर संचालन गर्ने सम्बन्धमा तपसिल बमोजिमको सम्झौता गरी आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेका छौं।

सर्भर सेवा प्रदायक	सफ्टवेयर उत्पादक /वितरक	विजक जारी गर्ने व्यक्ति
म/ हामी बिद्युतीय विजक सम्बन्धी कार्यविधिमा उल्लेखित सम्पूर्ण प्रावधान पालना गरी सेवा प्रदान गर्नका साथै यस कार्यविधिको पालनाको लागि आवश्यक परेको बखत आन्तरिक राजस्व विभागलाई हाम्रो तर्फबाट दिनु पर्ने सम्पूर्ण सेवा दिन मन्जुर छु/छौं।	म/ हामी बिद्युतीय विजक सम्बन्धी कार्यविधिमा उल्लेखित सम्पूर्ण प्रावधान पालना गरी सेवा प्रदान गर्नका साथै यस कार्यविधिको पालनाको लागि आवश्यक परेको बखत आन्तरिक राजस्व विभागलाई हाम्रो तर्फबाट दिनु पर्ने सम्पूर्ण सेवा दिन मन्जुर छु/छौं।	म/ हामी बिद्युतीय विजक सम्बन्धी कार्यविधिमा उल्लेखित सम्पूर्ण प्रावधान पालना गरी सेवा प्रदान गर्नका साथै यस कार्यविधिको पालनाको लागि आवश्यक परेको बखत आन्तरिक राजस्व विभागलाई हाम्रो तर्फबाट दिनु पर्ने सम्पूर्ण सेवा दिन मन्जुर छु/छौं।
Signature of Authorized Person :	Signature of Authorized Person :	Signature of Authorized Person :
PAN	PAN	PAN :
Name of firm :	Name of firm :	Name of firm :
Address :	Address :	Address :
Phone No :	Phone No :	Phone No :
Name of contact Person	Name of contact Person	Name of contact Person
Phone No :	Phone No.	Phone No :
Location of Data Center :	Name of Application :	Name of Application
IP Address of the VPS or Server :	Support Multi-tenancy : :Yes / No	
Server Type:	Database and Version	
DR Site Address :	SSL Encryption Enabled : Yes / No	
Data Center Compliance/Standard/Tier : VPS / Co-located / Bare Metal	Url or Domain Name :	
Stamp :	Stamp :	Stamp :